

• 100 років •
СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ
статті, матеріали, документи

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

РАДА АДВОКАТІВ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НАРИСИ З ІСТОРІЇ АДВОКАТУРИ УКРАЇНИ

• 100 років •
**СОЮЗУ
УКРАЇНСЬКИХ
АДВОКАТІВ**

статті, матеріали, документи

ВИПУСК 3

ПРЕЗЕНТАЦІЯ

Науково-документального видання

**100 років Союзу Українських Адвокатів:
статті, матеріали, документи / За ред. І.
Б. Василик. Серія «Нариси з історії
адвокатури України», Випуск 3. Л.; К.:
Манускрипт-Львів, 2025. 384 с.**

100 РОКІВ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ

Науково-документальне видання містить доповіді учасників круглого столу **«Союз Українських Адвокатів на службі справедливості та Україні» (до 100-річчя з часу заснування СУА, 15 листопада 2023 р., м. Львів)**, а також матеріали відкритих лекцій **Урочистої Академії, присвяченої 100-річчю Союзу Українських Адвокатів**.

У книзі публікуються вибрані статті з часопису СУА **«Життя і Право»** та фотолітопис СУА.

Для адвокатів, науковців, викладачів, студентів, краєзнавців та усіх, хто цікавиться історією адвокатури України.

Чому Союз Українських Адвокатів важливий сьогодні?

Союз Українських Адвокатів перший орган адвокатського самоврядування, досвід якого важливий як з точки зору функціоналу, структури, діяльності, так і щодо реформування інституту адвокатури загалом, вдосконалення законодавства, правил адвокатської етики.

Століття тому, як і сьогодні, органи адвокатського самоврядування турбували:

- новелізація законодавства про адвокатуру;
- вимоги вступу до професії;
- збір членських внесків і ведення єдиного реєстру адвокатів;
- видання наукових праць і фахової юридичної літератури;
- дотримання правил адвокатської етики;
- дисциплінарна відповідальність за проступки адвокатів.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ : ЗАСНУВАННЯ

Союз Українських Адвокатів – найпотужніше професійне товариство адвокатів міжвоєнного періоду в Галичині, яке діяло 16 років: з 1923 по 1939 рік.

Станом на 1939 рік членами СУА були 366 українських адвокатів з 483, які працювали у Галичині.

ЗАСНОВНИКАМИ СУА СТАЛИ:

- колишній голова (міністр) харчового уряду (міністерства) ЗУНР, адвокат **Степан Федак**,
- декан правничого факультету Таємного українського університету у Львові, доктор права **Максим Левицький**;
- член Української національної Ради — парламенту ЗУНР, голова Української трудової партії, адвокат **Володимир Охримович**;
- колишній голова дипломатичного представництва Української Народної Республіки у Великій Британії, адвокат **Ярослав Олесницький**;
- сотник Українських січових стрільців, адвокат **Михайло Волошин** та ще 14 відомих адвокатів.

Союз Українських Адвокатів об'єднав у професійній організації старше покоління української адвокатури – представників «Адвокатської доби», які проголосили Акт Злуки ЗУНР і УНР у єдину соборну Українську державу 22 січня 1919 року, та молоду генерацію адвокатів.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ : **СТАТУТ**

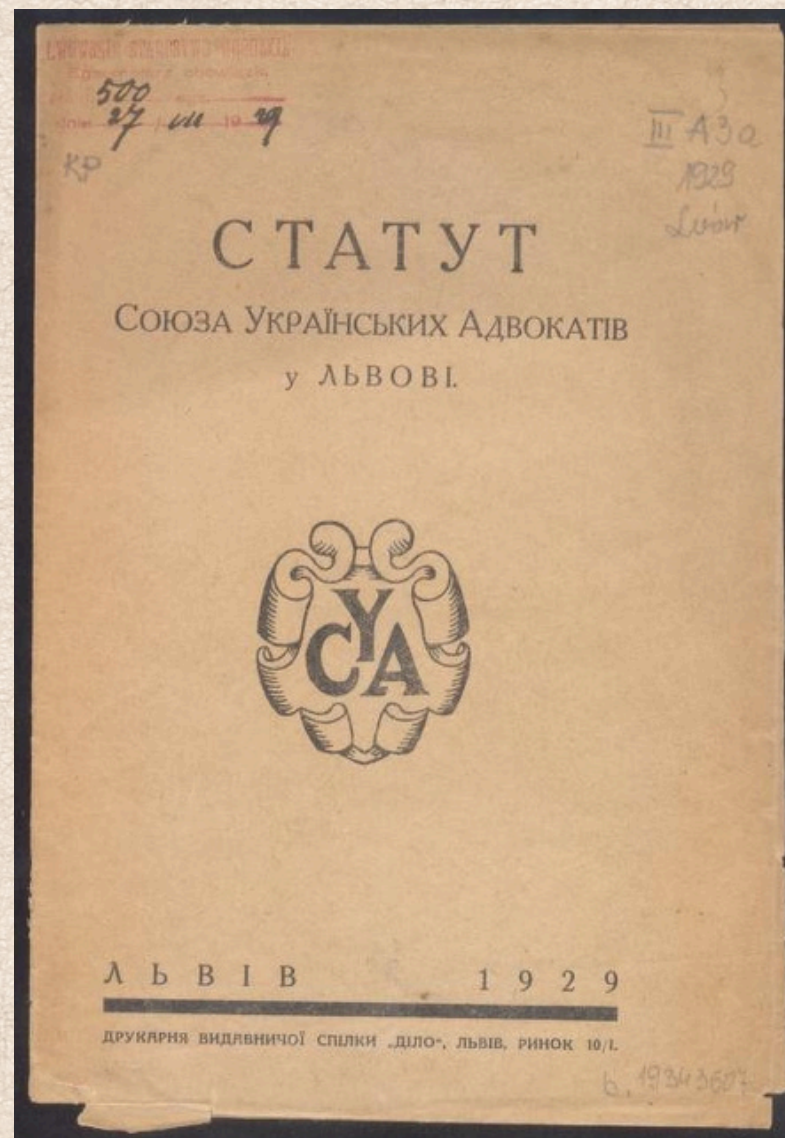
5 травня 1923 року Статут СУА зареєстровано у Львівському воєводському уряді. У другому пункті Статуту зазначалося, що **метою товариства** є оборона українських національних прав та інтересів адвокатського звання.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ СУА:

- участь у законотворчій діяльності;
- оборона прав, інтересів та достоїнств звання адвоката;
- підтримка товариських взаємовідносин між українськими адвокатами і кандидатами адвокатури;
- надання взаємної допомоги;
- турбота про зростання кількості українських адвокатів;
- надання матеріальної допомоги молодим правникам для закінчення правничих студій;
- підтримка немічних українських адвокатів, а також вдів і сиріт, які залишаються після смерті адвоката.

Згідно зі Статутом **СУА складався** із звичайних членів, почесних членів, членів добродіїв, кандидатів адвокатури і оборонців для карних справ, як надзвичайних членів.

Щоб стати членом СУА потрібно було написати зголошення до Виділу, заплатити одноразове вписне та місячний членський внесок.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ : СТРУКТУРА

ОРГАНАМИ УПРАВЛІННЯ СУА БУЛИ:

- **Загальні Збори, Виділ (прототип Ради адвокатів) і Контрольна Комісія.**
- **Звичайні Загальні Збори** скликалися Виділом щороку у січні. На них затверджували звіти Виділу і Контрольної Комісії, обирали президента, віцепрезидента і 10 членів Виділу, Контрольну Комісію, іменували почесних членів і добродіїв, ухвалювали за потреби зміни Статуту, розпоряджалися капіталом резервного фонду.
- **Надзвичайні Загальні Збори** скликалися на підставі ухвали Виділу, на вимогу 1/3 звичайних членів (прототип сучасного З'їзду адвокатів).

Перші Загальні Збори СУА відбулися **20 травня 1923 року** у залі Товариства «Українська Бесіда» у Львові за участі 50 адвокатів і 15 кандидатів адвокатури.

Виділ Союзу Українських Адвокатів.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ : ДЕЛЕГАТУРИ

Делегатури – це відділення СУА в регіонах з центром у містах, в яких працювали окружні суди. Почали діяти з 1926 року. Всього було **12 делегатур**:

- **Львівська:** 76 членів СУА, делегат (голова) **Євген Щуровський**;
- **Бережанська:** 17 членів СУА, делегат **Корнило Терлецький**;
- **Дрогобицька:** 13 членів СУА, делегат **Іван Блажкевич**;
- **Коломийська:** 19 членів СУА, делегат **Андрій Чайковський**;
- **Перемиська:** 17 членів СУА, делегат **Микола Рибак**;
- **Самбірська:** 13 членів СУА, делегат **Володимир Гуркевич**;
- **Станиславівська:** 26 членів СУА, делегати: **Лев Бачинський** (1926 – 1931 рр.), **Юрій Олесницький**;
- **Стрийська:** 20 членів СУА, делегат **Антін Гарасимів**;
- **Сяніцька:** 9 членів СУА, делегат **Василь Блавацький**;
- **Тернопільська:** 21 член СУА, делегат **Степан Брикович**;
- **Чортківська:** 12 членів СУА, делегат **Антін Горбачевський**;
- **Волинська:** 6 членів СУА, делегат **Микола Багринівський**.

Членські внески делегатури надсилали до Виділу у Львові, з правом 1/3 частини коштів залишити на місці.

БЮДЖЕТ ТА ФОНДИ СУА

Члени СУА зобов'язувалися сплачувати членські внески. Було засновано п'ять фондів:

- **Оборотовий фонд** – куди вносили щорічні членські внески (12 злотих), призначений на покриття видатків щорічного бюджету.
- **Запасний фонд** – добровільні внески та вписове (2 злотих).
- **Похоронний фонд**, який був створений у 1925 році.
- **Фонд допомоги на випадок смерті адвоката, який був членом СУА** – створений у 1930 році. Кожен адвокат при вступі до Союзу мав зробити внесок до цього Фонду: «Ця вкладка на кожен випадок смерті вносить вартість 1 ам. доляра = 9 зл.».
- **Допомоговий фонд Українських адвокатів і Аплікантів** виник у 1939 році. Його основним завданням було «уділювати членам СУА позичок на догідні сплати та підмоги».

Керівництво СУА і делегатур постійно нагадувало про необхідність сплати внесків. Список боржників публікували.

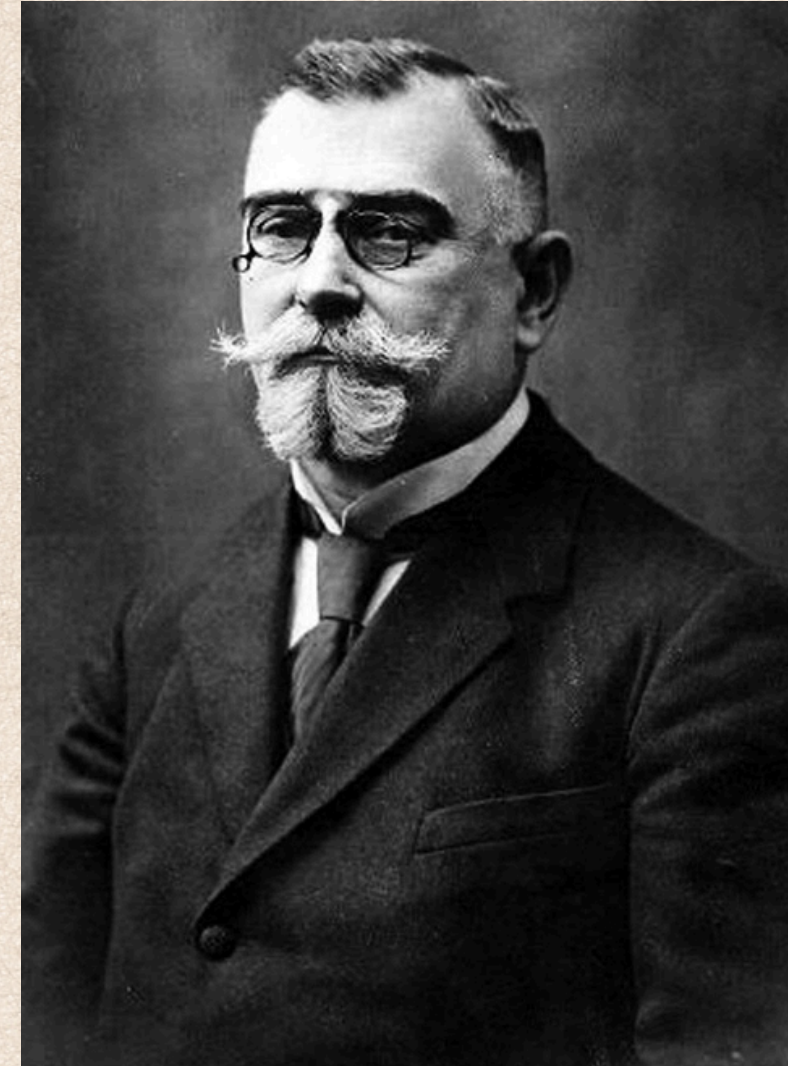
КЕРІВНИЦТВО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ

Степан Федак
перший голова СУА:
1923 – 1926 рр.

Лев Ганкевич
другий голова СУА:
1926 – 1928 рр.

Кость Левицький
третій голова СУА:
1928 – 1939 рр.

ВИДАТНІ АДВОКАТИ – ЧЛЕНИ СУА

**Володимир
Старосольський**

Іван Макух

Сидір Голубович

ВИДАТНІ АДВОКАТИ – ЧЛЕНИ СУА

Степан Витвицкий

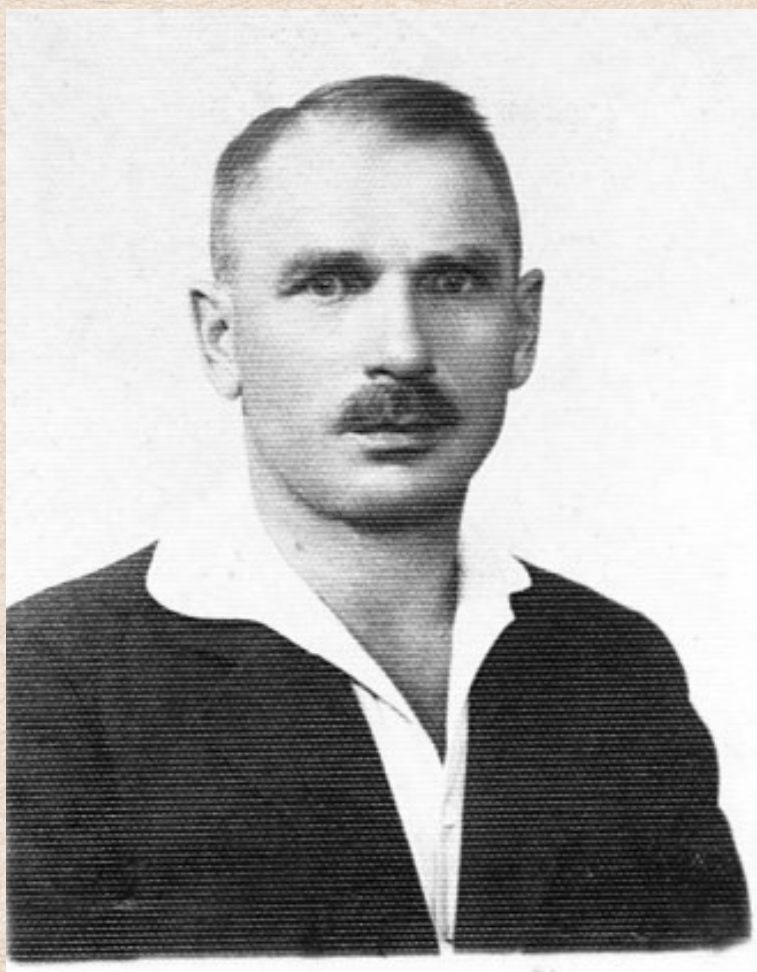

Степан Шухевич

Олександр Надрага

ВИДАТНІ АДВОКАТИ – ЧЛЕНИ СУА

Олекса Косак

**Збори Коломийського осередку СУА,
1935 р.**

Володимир Ільницький

ВИДАТНІ АДВОКАТИ – ЧЛЕНИ СУА

Володимир Загайкевич з дружиною

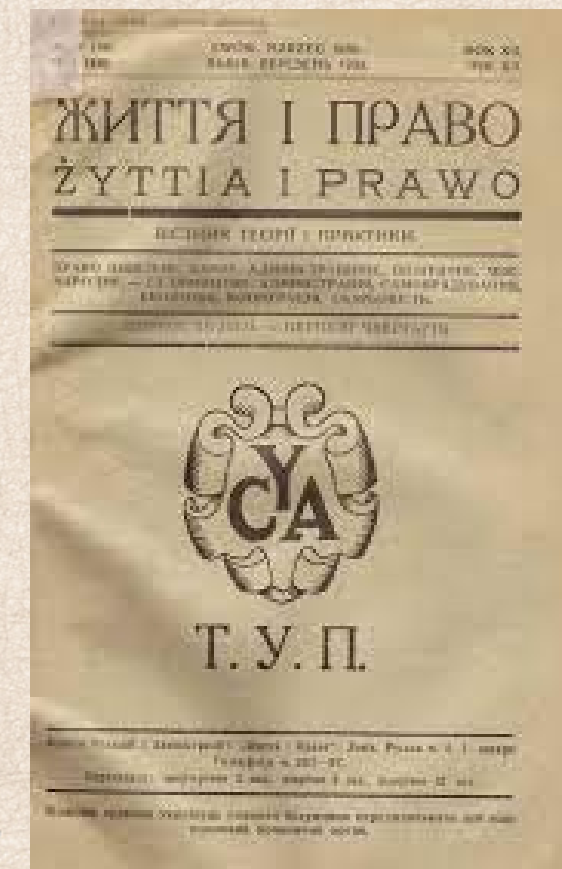
Корнель Ващук з дружиною Стефанією,
Прага 1924 р.

ЧАСОПИСИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ

Червень 1927 року – **«Бюлетень Українських Адвокатів»** – перший періодичний часопис СУА (опубліковано лише 2 випуски).

1 липня 1928 року – вийшов перший номер *першого професійного часопису українських правників «Життя і Право»*. З 1928 року до 1939 року вийшло 44 номери.

З 1929 року співвидавцем стало «Товариство українських правників».

«Життя і Право»

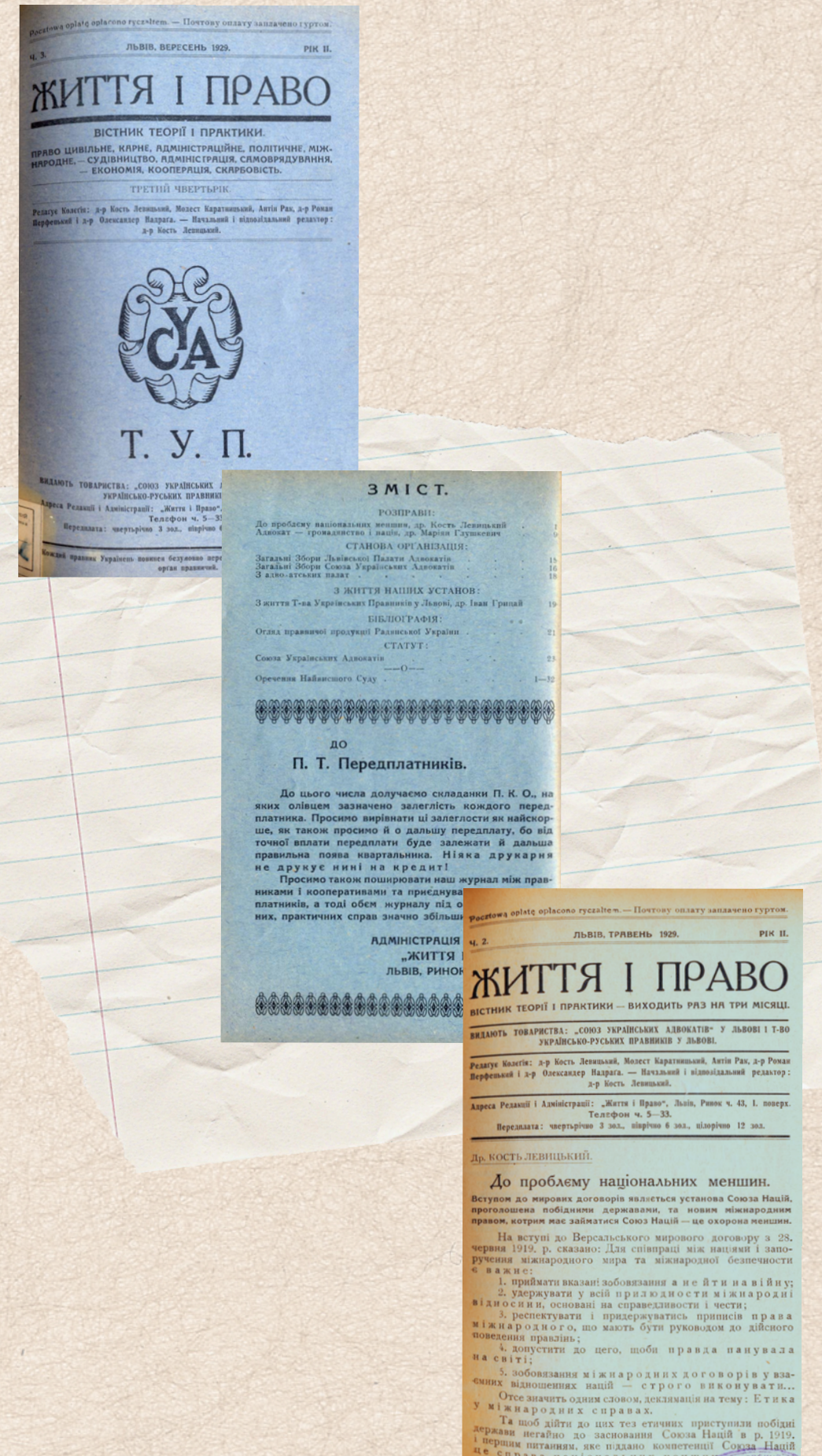
7 квітня 1928 року Виділ СУА ухвалив рішення про **видання професійного правничого часопису «Життя і Право»**. Назву запропонував адвокат **Маріян Глушевич**.

Основні напрями діяльності часопису задекларував **Кость Левицький** у статті **«Про значіння організації Союзу Українських Адвокатів»** (1930 р.): «бути засобом для ведення організації нашого адвокатського стану; достарчувати матеріали до фахового образування наших товаришів адвокатів, як також стати місцем для вишколення наших правничих письменників».

Рубрики квартальника «Життя і Право»:

- «Вступні статті», «Розправи», «Критичні огляди», «Станова організація», «Бібліографічні записки», «З життя наших установ», «Привіти», «З наших організацій», «Перегляд законів», «З сучасного життя», «З життя нашої адвокатури», «Всячина», «З листів до редакції», «Правничий словарець».

У 1934 році СУА видало **«Ювілейний Альманах Союзу Українських Адвокатів»**, присвячений 10-й річниці його створення та діяльності.

ПРАВИЛА АДВОКАТСЬКОЇ ЕТИКИ СУА

Ідеал адвокатського звання: адвокат як громадянин мав бути *«miteць думки і слова, людина боротьби і лицарського духу, речник права і справедливості»*.

- Адвокат повинен усвідомлювати своє місце у суспільному житті, обороняти права, інтереси і гідність свого звання.
- Свої дії адвокат підпорядковував інтересам усієї адвокатської корпорації, певним стандартам поведінки, обов'язковим для всіх адвокатів.
- Моральним обов'язком адвоката було невпинне поглиблення своїх знань.
- Однією з етичних норм адвокатського звання мало бути дотримання адвокатської таємниці: *«Обов'язок мовчазності ставить адвоката на одному рівневі з духовником...»*.
- Адвокати, об'єднані у СУА майже завжди бралися за політичні справи, де притягалися до відповідальності українці і робили це безоплатно.
- Великою цінністю для членів СУА була повага і прихильність до свого колеги за професією, товариськість та солідарність усіх членів Союзу.

Порушенням етичних норм вважалися:

- Нечесна конкуренція і перетягування клієнтів, злісна критика колеги-адвоката.
- Неприпустимою була самореклама чи оголошення або звіт прохід справи у пресі.
- Членство в СУА також було однією з етичних вимог до українського адвоката.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЦЕНТР ДОСЛІДЖЕНЬ
АДВОКАТУРИ І ПРАВА НААУ

РАДА АДВОКАТІВ
ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Дякуємо за увагу!
